

Tuulikki Sainio
(1926)

”Koulu oli perheyhteisö hirsitalossa”

Tuulikki Sainio (o.s. Petäjä) oli keväällä 1926 niiden kahdeksantoista oppilaan joukossa, jotka ensimmäisinä saivat keskikoulun päästötodistuksen Keravan yhteiskoulusta.

Sainion koulutie alkoi Yli-Keravan kansakoulusta eli nyt jo puretusta puukoulusta. Koska Keravalla ei tuolloin ollut keskikoulua, Sainio siirtyi Helsingin suomalaiseen tyttökouluun.

— Ehdin käydä tyttökoulua neljä vuotta, kunnes Keravan Yhteiskoulu sai oman rakennuksen. Päätimme heti yhdessä sisaruksieni kanssa siirtyä Keravalle.

Sainio kuvailee tuolloin rakennettua suurta hirsirakennusta äärettömän yksinkertaiseksi niin rakenteiltaan kuin kalusteiltaankin.

— Ei edes ovia maalattu.

Luokkahuoneita oli viisi, jokaiselle luokalle oma. Opetuskäytössä oli lisäksi juhla- ja voimistelusalit sekä kolmannessa kerroksessa fysiikan ja kemian luokka. Alimmassa kerroksessa sijaitsivat opettajien ja rehtori *Einari Merikallion* huoneet.

— Se oli sellainen perheyhteisö, jossa kaikki tunsivat toisensa. Monet olivat mukana auttamassa koulua alkuun. Meidänkin perheessä säilytettiin pitkään osuuslippuja, joita sai kannatusmaksua vastaan.

Laaja koulupiiri

Yhteiskoulun oppilaista suurin osa oli Keravan ulkopuolelta. Omat keskikoulut puutuivat niin Järvenpäältä, Tuusulalta kuin nykyisen Vantaankin alueelta.

Ikäero luokkatovereiden välillä saattoi olla jopa kolme vuotta, koska kansakoulua oli käynyt kuka kolme kuka kuusi vuotta. Koulun opettajista Sainio muistaa erityisesti sen ensimmäisen johtajan *Edut Hällforsin*, rehtori Merikallion sekä laulunopettaja *Aino Wegeliuksen*.

— Wegelius antoi minulle neljä tuntia jälki-istuntoa ja käytöksen alennusta, koska en laulanut virttä. Merikallio ei jaksanut valvoa kaikkia neljää tuntia koululla, vaan jouduin hänen kotiinsa kahdeksi tunniksi seisomaan.

— Kuri oli tuohon aikaan kova, mutta siihen olivat kaikki kotona jo tottuneet. Meillä ei annettu selkään, mutta isä joutui välillä kutsumaan neljä lastaan riviin kuulemaan saarnaan.

— Koulunkäymisestä Keravalla on jäänyt paljon hauskoja muistoja. Koulussa järjestettiin monia juhlia, joilla oli hyvin yksinkertaiset puitteet. Juhlien sisällöllä ei ollut kovin suuria vaatimuksia, juhla itse oli aina tärkein.

Myös urheilunostus alkoi viritä ja Keravalle syntyi urheiluseuroja. Keravan yhteiskoulussa pelattiin pesäpalloa.

— Talvisin luistelimme lammikoilla, jotka olivat syntyneet Keravan ja Savion tiiliteh-

Keravan Yhteiskoulun viides luokka, 4.3.1926. Takana rehtori Einari Merikallio.

taiden jäljiltä.

Koulunkäynti oli etuoikeus

Opiskelu keskikoulussa ei ollut itsestään-selvyyttä, sillä vain harvoille tarjoutui mahdollisuus jatkaa koulunkäyntiä kansakoulun jälkeen. Nuorella valtiolla ei ollut varaa tukea opiskelua.

— Ihmisten keskuudessa vallitsi talkoohenki. Ihmiset auttoivat toisiaan eikä maksua kysytty. Toki oli riitoja, mutta myös uhrautuvaisuutta.

Tuulikki Sainion isä *Matti Petäjä* työskenteli kirjapainoissa, pari vuotta myös Keski-Uusimaan ainoana toimittajana ja faktorina. Hän toi kirjapainotöitä kotiin, jossa muidenkin perheiden lapset saattoivat ansaita rahaa esimerkiksi kirjekuoria liimaamalla. Tätä mahdollisuutta ei ollut läheskään kaikilla lapsilla.

Sainio itse auttoi myös Keski-Uusimaan valmistuksessa.

— Lehti painettiin Porvoossa ja tuotiin Keravalle junalla ja hevosilla. Kaksi kertaa viikossa menin aamuisin lehden toimitukseen ja taitoin sivut postituskuntoon ja liima-

sin osoitelappuja.

Joidenkin lahjakkaiden, mutta varattomien lasten opiskelua autettiin monin tavoin. Opettajat takasivat pankkilainoja ja varakkaammat perheet antoivat joskus huoneen ja ruuan.

— Meidänkin luonamme asui pikkuserkun lisäksi kauempaa kotoisin oleva tyttö.

Koulupäivän ruokailun kukin järjesti miten kykeni.

— Koulun lähellä asunut lääkärin rouva *Jokela* järjesti vuoden ajan ruokailun kotonaan. Ruoka oli puuroa tai lihasoppaa. Itse juoksin peltojen yli kotiin syömään. Puolesa tunnissa ehti syödä sopivasti.

Petäjät asuivat puukoulun vieressä, joka oli viimeisiä rakennuksia ennen Tuusulan puoleista metsää. Keravan keskusta oli vielä pieni; ensimmäisiä kivitaloja vasta rakennettiin.

— Keskustan kadut olivat täyttä kuraveliä. Kauppiaat rakensivat liikkeidensä eteen lautateitä, jotta asiakkaat eivät olisi kuranneet paikkoja.

Marko Haikonen